

Кащук Катерина Миколаївна, аспірант кафедри економічної теорії Житомирського національного агроекологічного університету «Актуальні проблеми підприємництва в Україні».

К.М. Кащук,
аспірант,
Житомирський національний агроекологічний університет

АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ

В агропродовольчому секторі склалась ситуація, коли, з однієї сторони, існує великий потенціал та значні досягнення у створенні нових сортів сільськогосподарських рослин та виведенні продуктивних порід тварин, в розробці інноваційних технологій виробництва, переробки, зберігання сільськогосподарської сировини, зберігається науково-виробнича база та висококваліфіковані кадри, спеціалісти у сфері забезпечення інноваційного процесу, а з іншої – в умовах переходу до ринкових відносин виникла криза. Економічна ситуація, що склалася, різке зниження платоспроможного попиту на наукову продукцію стримують розвиток інноваційних процесів в сільському господарстві. Замість модернізації та удосконалення виробництва на основі інновацій в більшості збиткових господарств здійснюється примусове повернення до примітивних технологій виробництва.

Роль науки в умовах, що склалися, полягає у виявленні та прийнятті заходів по усуненню негативних тенденцій у функціонуванні галузі, розробці державної стратегії агропродовольчого сектору та заходів з активізації аграрної політики держави, розробки конкурентоспроможної науково-технічної продукції у відповідності з потребами агропромислового виробництва, інноваційної діяльності на основі науково-технічних досягнень [1].

Ефективність розвитку сільського господарства визначається перспективним та таким, що відповідає сучасним вимогам, науковим забезпеченням, яке здійснюється аграрною наукою та включає організацію та проведення фундаментальних та пріоритетних прикладних досліджень, з метою

розробки конкурентоспроможної науково-технічної продукції, яка призначена для освоєння у виробництві. Освоєння інновацій здійснюється в формі вертикальної інтеграції та основі переважно адміністративних рішень, наукових рекомендацій. Виходячи з того, що близько 20% сільськогосподарських підприємств є збитковими та не мають фінансових ресурсів для здійснення інноваційної діяльності, досі не сформовано ринок інновацій. З іншої сторони, відсутність структур по впровадженню, які займаються впровадженням наукових розробок, примушує наукові організації здійснювати функцію доведення наукових розробок до сільськогосподарських товаровиробників. Тому умови, що склалися, стимулюють формування організаційних структур, які забезпечують прискорену розробку та освоєння інновацій в сільськогосподарському виробництві [2].

Більшість наукових розробок, які виконані та рекомендовані науковими установами виробництву, не задіяні в господарських обіг, не знаходять широкого використання у практиці. Серед основних причин фінансова та організаційно-економічна слабкість сучасних товаровиробників, незатребуваність ними наукових розробок, невідповідність існуючої системи наукового забезпечення новим ринковим умовам та багатокладність сільського господарства, відсутність відпрацьованого механізму реалізації наукових розробок у виробництві, нерозвиненість інформаційно-сервісної сфери у районах, господарствах та на підприємствах.

У зв'язку з цим назріла необхідність удосконалення системи наукового забезпечення сільського господарства, особливо на рівні районів та підприємств (господарств), прийняття заходів з покращення фінансування досліджень [3]. Регіональна інфраструктура підтримки інноваційної діяльності включає організації (табл. 1), діяльність яких реалізується в таких напрямках, як консалтинг та інформаційно-аналітичні послуги, посередництво, підготовка та перепідготовка кадрів, технічні послуги.

Характеристика суб'єктів інноваційної діяльності в сільському господарстві Житомирської області

<i>Вид організації</i>	<i>Основна діяльність</i>	<i>Сильні сторони</i>	<i>Слабкі сторони</i>	<i>Умови підвищення інноваційної активності</i>
Інститути НААНУ	Фундаментальні дослідження	Висока ефективність проведення фундаментальних досліджень	Консервативність інфраструктури	Створення теоретичної та експериментальної бази для здійснення інноваційного процесу
Вищі навчальні заклади	Фундаментальні, прикладні дослідження і розробки, підвищення кваліфікації	Висока частка бюджетного фінансування, наявність бази для НДДКР, широкий спектр досліджень	Відомча підтримка інновацій, низький рівень впровадження	Функціонування технопарків, підготовка інноваційно сприйнятливих спеціалістів, розширення рекламної та виставкової діяльності
Малі підприємства науково-технічної сфери	Інноваційна діяльність	Сильна мотивація, орієнтація на ринкові потреби	Нерозвиненість інноваційної інфраструктури	Пільгове оподаткування, взаємодія з дорадчими службами
Дорадчі служби	Інформаційне забезпечення інноваційної діяльності	Оптимальні умови для оперативної взаємодії розробників та споживачів наукових розробок	Залежність бюджетного фінансування	Створення комплексної системи послуг для розвитку інноваційної діяльності
Сільсько-господарські підприємства	Виробництво	Висока потреба в інноваціях	Брак фінансових ресурсів, інертність керівників до інноваційної діяльності	Економічне стимулювання, створення центру просування наукових розробок

Джерело: власні дослідження

В цілому для забезпечення ефективності інноваційного процесу першочергове значення мають форми його організації, за яких результат кожного етапу має слугувати основою для поступального руху на наступному.

Особливої важливості набуває забезпечення безперервності, гнучкості та динамізму всього процесу. Однією з таких форм є інноваційний провайдинг, який дає змогу сформувати інноваційне, інвестиційне та фінансове забезпечення інноваційного процесу [4, с. 101]. За умов ринкової економіки необхідним є активне залучення провайдерів інновацій з метою проведення роботи з посередництва між виробниками сільськогосподарської продукції та дослідниками, пошуку джерел фінансування інноваційного розвитку підприємств, консультування з інноваційного бізнесу дослідників та стимулювання збуту їх розробок. При цьому провайдер може працювати як з окремим дослідником, так і заключати договір про співпрацю з установою, в якій він працює. Таким чином відбудеться чітке розмежування функцій в процесі створення інноваційного продукту. Дослідник працюватиме виключно над створенням наукової розробки, інноваційно-венчурні підприємства здійснюватимуть фінансування ризикових бізнес-проектів, керувати якими буде інноваційний менеджер – представник провайдингової структури.

Відмінною рисою інноваційної діяльності має стати перехід до механізмів, які сприяють тісному та довгостроковому партнерству між учасниками процесу просування наукових розробок, залученню в якості партнерів організації всіх типів та рівнів – регіональних університетів та наукові організації, цілісному підходу до формування та здійснення інноваційної політики, який передбачає облік впливу технологічних, економічних, політичних, природних та інших факторів. Серед регіональних проблем підвищення інноваційної активності особливе місце займає відсутність чітко вибудованої системи координації та управління, системи просування інновацій, науково-технічних досягнень та передового досвіду.

Список використаної літератури

1. Дейнеко Л.В. Інноваційний шлях виходу агропродовольчого сектору з кризи / Л.В. Дейнеко, В.Л. Троян, Е.І. Шелудько // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.nbu.gov.ua/e-journals/eui/2009_2/09dlvask.pdf

2. Кропивко М.Ф. Організаційні форми впровадження інновацій в агропромислове виробництво з використанням потенціалу аграрної науки / М. Ф. Кропивко, Т.С. Орлова // Економіка АПК. – 2007. – №7. – С. 11-18.
3. Малік М.Й. Підприємництво у розвитку аграрного ринку / М.Й. Малік, О.Г. Шпикуляк // Економіка АПК. – 2007. – №11. – С. 138-149.
4. Володін С.А. Теоретико-методологічні та організаційні засади інноваційного провайдингу на наукоємному аграрному ринку / С.А. Володін. – К.: ЗАТ «Нічлава», 2007. – 384 с.: іл. – Бібліогр.: с. 359-380.